

STIEG LARSSON

MILLENNIUM 3

GERECHTIGHEID

Over het boek

'Larssons mensen zijn onvergetelijk.' – Nu.nl

Twee tegenpolen, Mikael Blomkvist en Lisbeth Salander. Hij is een charmante man en een kritische journalist, uitgever van het beroemde en beruchte tijdschrift *Millennium*. Zij is een jonge, gecompliceerde, uiterst intelligente vrouw met piercings en tatoeages én ze is een hacker van wereldklasse.

Lisbeth Salander heeft een levensbedreigende aanslag overleefd en wordt in kritieke toestand naar het ziekenhuis gebracht, evenals de man die verantwoordelijk is voor haar duistere verleden: Alexander Zalachenko. Salander wordt gezocht voor moord en door de media is ze neergezet als een psychopaat. Alleen Blomkvist is overtuigd van haar onschuld. Hij ontdekt de relatie tussen vrouwenhandel, het verleden van Salander en de Zweedse veiligheidsdienst en wil daarover publiceren. Maar wil Lisbeth wel meewerken? Ze vertrouwt niemand. Uiteindelijk moet ze voor de rechtbank verschijnen. Zal het recht zegevieren?

Razend spannende ontknoping in dit derde deel van de *Millennium*-serie. Van de reeks werden wereldwijd meer dan 80 miljoen exemplaren verkocht.

De pers over het boek

'Hij krijgt vijf sterren: vier voor zijn waardevolle nalatenschap, de *Millennium*-trilogie, en een om aan de hemel te schitteren.' – *de Volkskrant*

'Een staaltje vakmanschap waar je diep voor moet buigen. Ingenieur, nagelbijtend spannend en geschreven met veel kennis van zaken. Voor de derde keer krijgt Larsson de volle vijf sterren.' – *Veronica Magazine*

'Alleen de rechtszaak aan het slot van *Gerechtigheid* is de vijf sterren al dubbel en dwars waard. Prachtig hoe alles bij elkaar komt.' – *VN's Detective & Thrillergids*

Over de auteur

De journalist Stieg Larsson (1954-2004) was hoofdredacteur van het tijdschrift *Expo*. Larsson overleed in 2004, nog voordat zijn eerste boek werd gepubliceerd. De Zweedse en internationale critici zijn unaniem juichend over zijn *Millennium*-reeks. Na de succesvolle Zweedse verfilming werd de serie ook in de Verenigde Staten verfilmd met Daniel Craig en Rooney Mara.

Van dezelfde auteur

Mannen die vrouwen haten
De vrouw die met vuur speelde

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de literaire thrillers en romans van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl.

STIEG LARSSON

GERECHTIGHEID

Vertaald door
Tineke Jorissen-Wedzinga

SIGNATUUR

e-bookeditie 2015

© 2006 Stieg Larsson

First published by Norstedts, Sweden 2006.

Published by agreement with Pan Agency.

Oorspronkelijke titel: Luftslottet som sprängdes

Vertaald uit het Zweeds door: Tineke Jorissen-Wedzinga

© 2008 Uitgeverij Signatuur, Amsterdam en Tineke Jorissen-Wedzinga

© 2015 voor deze pocketeditie

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Valentin&Byhr

Bewerking Nederlands omslag: Wil Immink Design

Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN gebonden editie 978 90 5672 539 6

ISBN e-book 978 90 449 6973 3

NUR 305

Eerste druk (voor deze uitgave), mei 2015

Tweede druk, e-book, mei 2015

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Deel 1

**INTERMEZZO
OP DE GANG
VAN EEN
ZIEKENHUIS**

8 tot 12 april

In de Amerikaanse Burgeroorlog vochten naar schatting zeshonderd vrouwen mee. Ze hadden dienst genomen verkleed als man. Daar heeft Hollywood een stuk cultuurgeschiedenis laten liggen – of is dat verhaal wellicht ideologisch te lastig? De geschiedenisboeken hebben altijd al moeite met vrouwen die de grenzen van de sekse niet respecteren, en nergens is die grens zo scherp als bij oorlogen en het hantieren van wapens.

De geschiedenis, van de klassieke oudheid tot de moderne tijd, bevat echter een groot aantal verhalen over vrouwelijke krijgers – amazonen. De bekendste voorbeelden krijgen een plekje in de geschiedenisboeken omdat ze koninginnen zijn, dat wil zeggen: vertegenwoordigers van de heersende klasse. De politieke troonopvolging, hoe onaangenaam dat ook kan klinken, zet namelijk met zekere regelmaat een vrouw op de troon. Omdat oorlogen zich niet laten leiden door het geslacht, maar gewoon plaatsvinden – ook wanneer het land op dat moment wordt geleid door een vrouw – is de consequentie dat de geschiedenisboeken wel een aantal oorlogskoninginnen moeten opnemen. Die om die reden dan ook dienen op te treden als een Churchill, een Stalin of een Roosevelt. Semiramis van Nineve, die het Assyrische Rijk stichtte en Boadicea, die een van de bloedigste Engelse opstanden tegen het Romeinse Rijk leidde, om er maar enkele te noemen. Van laatstgenoemde staat overigens een standbeeld bij het bruggenhoofd van de Theems, tegenover de Big Ben. Doe haar de groeten als u erlangs loopt.

Over het algemeen zijn de geschiedenisboeken echter uiterst zwijgzaam over vrouwelijke strijders in de hoedanigheid van gewone sol-

daten die op dezelfde voorwaarden als de mannen trainden in het gebruik van wapens, deel uitmaakten van regimenten en deelnamen aan veldslagen tegen vijandelijke legers. Toch zijn zij er altijd geweest. Er zijn maar weinig oorlogen gevoerd zonder de deelname van vrouwen.

1

VRIJDAG 8 APRIL

Dokter Anders Jonasson werd door verpleegkundige Hanna Nicander gewekt. Het was even voor halftwee 's nachts.

'Wat is er?' vroeg hij verward.

'Helikopter in aantocht. Twee patiënten. Een oudere man en een jonge vrouw. De vrouw heeft schotwonden.'

'Aha,' zei Anders Jonasson vermoeid.

Hij voelde zich slaapdronken, hoewel hij maar een halfuurtje had zitten dutten. Hij had nachtdienst op de spoedeisende hulp van het Sahlgrenska-ziekenhuis in Göteborg. Het was een ontzettend vermoeiende avond geweest. Nadat zijn dienst om zes uur 's avonds was begonnen, had het ziekenhuis vier slachtoffers binnengekregen van een frontale botsing even buiten Lindome. Een ervan verkeerde in kritieke toestand en was kort na aankomst doodverklaard. Hij had ook een serveerster behandeld die haar been had verbrand bij een ongeluk in de keuken van een restaurant aan de Avenue, en het leven gered van een vierjarig jongetje dat het ziekenhuis was binnengebracht met ademhalingsproblemen nadat hij het wiel van een speelgoedautootje had ingeslikt. Hij had ook nog een tienermeisje verbonden dat met haar fiets in een kuil was gereden. De gemeente had die kuil heel snugger bij de afrit van een fietspad gegraven en daar kwam nog bij dat iemand het waarschuwingsbord in de kuil had gegooid. Ze had veertien hechtingen in haar gezicht en zou twee nieuwe voortanden nodig hebben. Jonasson had ook een stukje duim van een enthousiaste klusser vastgenaaid, dat tijdens het schaven was losgeraakt.

Tegen elven was het aantal patiënten op de eerstehulp post afgenomen. Hij had een ronde gemaakt en de toestand van de patiënten die binnen waren gebracht gecontroleerd, en had zich vervolgens teruggetrokken in een rustkamer om even te ontspannen. Hij had dienst

tot zes uur 's ochtends en sliep tijdens zijn dienst maar zelden, ook al kwamen er geen acute gevallen binnen. Maar juist deze nacht was hij bijna onmiddellijk ingedommeld.

Zuster Hanna Nicander gaf hem een beker thee. Ze had nog geen verdere details over de patiënten die eraan kwamen.

Anders Jonasson keek door het raam naar buiten en zag dat het in de richting van de zee behoorlijk bliksemde. De helikopter zou net op tijd binnen zijn. Het was hevig gaan regenen. Het noodweer was losgebarsten boven Göteborg.

Terwijl hij voor het raam stond, hoorde hij het geluid van de motor en zag hij de helikopter in de storm naar het heliplatform slingeren. Hij hield zijn adem in toen de piloot moeite leek te hebben de machine onder controle te houden. Toen verdween hij uit het zicht en hoorde hij hoe het toerental afnam. Hij nam een slok thee en zette de beker neer.

Anders Jonasson ving de brancards bij de ingang van de eerste hulp op. Zijn collega Katarina Holm nam de eerste patiënt die naar binnen werd gereden voor haar rekening – een oudere man met een behoorlijke wond in zijn gezicht. Dokter Jonasson was dus de aangewezen persoon om de andere patiënt te behandelen, de vrouw met de schotwonden. Hij deed een snel onderzoek en constateerde dat het zo te zien een tienermeisje betrof. Zwaar vervuild en bloederig, en met ernstig letsel. Hij tilde de deken op die het medische team om haar heen had geslagen en merkte op dat iemand de schotwonden op haar heup en schouder met brede zilvertape had dichtgeplakt, wat hij een zeer slim initiatief vond. De tape hield bacteriën buiten en het bloed binnen. Eén kogel had haar aan de buitenkant van haar heup geraakt en was dwars door het spierweefsel gegaan. Daarna tilde hij haar schouder op en lokaliseerde de inschotopening op haar rug. Er was geen tweede schotspoor, wat betekende dat de kogel nog ergens in haar schouder zat. Hij hoopte dat de kogel de long niet had gepenetreerd, maar omdat hij geen bloed in de mond van het meisje kon ontdekken, trok hij de conclusie dat dat vermoedelijk niet het geval was.

'Röntgen,' zei hij tegen de assisterende verpleegkundige. Meer hoefde hij niet te zeggen.

Ten slotte knipte hij het verband weg dat het ambulancepersoneel rond haar schedel had gewikkeld. Hij werd ijskoud toen hij met zijn vingers de inschotopening voelde en inzag dat het meisje in haar hoofd was geschoten. Ook hier was de kogel nog aanwezig.

Anders Jonasson bleef even naar het meisje staan kijken. Hij voelde zich plotseling moedeloos. Hij omschreef zijn taak vaak als ‘grenswachter’. Er kwamen dagelijks mensen in uiteenlopende toestanden naar zijn werkplek met maar één doel: hulp krijgen. Of het nu ging om vierenzeventigjarige dames die met een hartstilstand in het winkelcentrum Nordstan in elkaar waren gezakt, of om veertienjarige jongens met een gepenetreerde linkerlong doordat er een schroevendraaier in was beland, of om zestienjarige meisjes die ecstasypillen hadden geslikt, achttien uur hadden gedanst en daarna met een blauw gezicht in elkaar waren gestort. Er waren slachtoffers van bedrijfsongevallen en mishandelingen. Er waren kleine kinderen die op de Vasa-plats waren aangevallen door vechthonden en handige mannen die met hun Black & Decker alleen maar wat planken zouden doorzagen en vervolgens in het mergbeen van hun pols waren doorgedrongen.

Anders Jonasson was de grenswachter tussen de patiënt en het uitvaartcentrum. Hij moest beslissen over de te nemen maatregelen. Als hij de verkeerde beslissing nam, zou de patiënt komen te overlijden of wellicht als kasplantje wakker worden. Hij nam meestal de juiste beslissing, wat kwam doordat het merendeel van de gewonden een specifiek probleem had. Een messteek in een long of een kneuzing na een auto-ongeval was te overzien en te behandelen. De patiënt overleefde het afhankelijk van de ernst van het letsel, afhankelijk van de deskundigheid van de behandelend arts.

Er waren twee soorten letsel waar Anders Jonasson een hekel aan had. De ene soort waren ernstige brandwonden die, ongeacht de maatregelen die hij nam, zouden leiden tot een levenslange lijdensweg. De tweede waren verwondingen aan het hoofd.

Het meisje voor hem kon leven met een kogel in haar heup en met een kogel in haar schouder. Maar een kogel ergens in haar hersenen was een probleem van een heel andere orde. Hij hoorde opeens zuster Hanna iets zeggen.

‘Pardon?’

‘Dat is die vrouw.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Lisbeth Salander. Dat meisje naar wie ze al wekenlang op zoek zijn voor die drievoudige moord in Stockholm.’

Anders Jonasson keek naar het gezicht van de patiënte. Zuster Hanna had helemaal gelijk. De pasfoto van Lisbeth Salander had sinds Pasen op alle voorpagina’s gestaan. En nu was de moordenaar zelf neergeschoten, wat in zekere zin gerechtigheid was.

Maar dat was zijn zaak niet. Zijn taak was het leven te redden van zijn patiënte, of ze nu een drievoudige moordenaar of een Nobelprijswinnaar was. Of voor zijn part allebei.

Vervolgens brak de gebruikelijke chaos uit die een afdeling Spoedeisende Hulp kenmerkt. Het dienstdoende personeel ging geroutineerd te werk. Lisbeth Salanders resterende kleren werden opengeknipt. Een verpleegkundige rapporteerde haar bloeddruk, 100/70, terwijl hij zelf de stethoscoop op de borst van de patiënte zette en naar haar hartslag luisterde, die betrekkelijk regelmatig was. Haar ademhaling was minder regelmatig.

Dokter Jonasson aarzelde niet om Lisbeth Salanders toestand onmiddellijk als kritiek te classificeren. De wonden in haar schouder en heup konden wachten, met een paar kompressen of zelfs met de stukjes tape die een heldere geest had vastgezet. Het belangrijkste was haar hoofd. Dokter Jonasson gaf opdracht voor een CT-scan met de computertomograaf van het ziekenhuis, een recente investering van het belastinggeld.

Anders Jonasson had blond haar en blauwe ogen. Oorspronkelijk kwam hij uit Umeå. Hij werkte al twintig jaar bij het Sahlgrenska en bij het Oosterziekenhuis; afwisselend als onderzoeker, patholoog en als arts spoedeisende hulp. Hij had een merkwaardige eigenschap die zijn collega's verbluft deed staan en waar het personeel dat met hem werkte trots op was: er mochten tijdens zijn dienst geen patiënten overlijden. En op de een of andere miraculeuze wijze was hij er tot nu toe in geslaagd de teller op nul te houden. Sommigen van zijn patiënten waren weliswaar overleden, maar dat was gebeurd tijdens de nabehandeling of door geheel andere oorzaken dan zijn maatregelen.

Jonasson had zo nu en dan ook een onorthodoxe visie op de geneeskunde. Hij meende dat artsen soms de neiging hadden om conclusies te trekken die ze niet hard konden maken, waardoor ze het veel te snel opgaven, dan wel te veel tijd besteedden aan het exact proberen uit te zoeken wat er mis was met de patiënt om een correcte behandeling te kunnen inzetten. Dat was weliswaar de werkwijze volgens het protocol, het probleem was alleen dat de patiënt het risico liep te overlijden terwijl de artsen nog steeds aan het nadenken waren. In het ergste geval zou de arts tot de conclusie komen dat het een hopeloos geval was en de behandeling staken.

Anders Jonasson had echter nog nooit een patiënte binnengekregen met een kogel in haar hoofd. Hier was vermoedelijk een neurochirurg

nodig. Hij voelde zich niet capabel genoeg, maar zag plotseling in dat hij wellicht een gunstiger lot had getroffen dan hij verdiende. Voordat hij zijn handen ging schrobben en operatiekieren aantrok, riep hij tegen Hanna Nicander: ‘Er is een Amerikaanse professor, Frank Ellis, die bij Karolinska in Stockholm werkt maar die momenteel in Göteborg is. Hij is een bekende hersenonderzoeker en bovendien een goede vriend van me. Hij logeert in Hotel Radisson op de Avenue. Zou je zijn telefoonnummer kunnen achterhalen?’

Terwijl Anders Jonasson nog steeds op de röntgenfoto’s wachtte, kwam Hanna Nicander terug met het telefoonnummer van Hotel Radisson. Anders Jonasson wierp een blik op de klok – 1.42 uur – en nam de telefoon van de haak. De nachtportier bij het Radisson was niet bereid om op dit tijdstip van de dag welk gesprek dan ook door te verbinden en *dokter* Jonasson moest in uiterst scherpe bewoordingen de noodsituatie formuleren voordat het gesprek werd doorverbonden.

‘Goedemorgen, Frank,’ zei Anders Jonasson toen de telefoon eindelijk werd opgenomen. ‘Met Anders. Ik hoorde dat je in Göteborg was. Heb je zin om naar het Sahlgrenska te komen en mij te assisteren bij een hersenoperatie?’

‘*Are you bullshitting me?*’ hoorde hij een aarzelende stem aan de andere kant van de lijn. Hoewel Frank Ellis al jaren in Zweden woonde en vloeiend Zweeds sprak – zij het met een Amerikaans accent – bleef zijn basistaal Engels. Anders Jonasson sprak Zweeds en Ellis antwoordde in het Engels.

‘Frank, het spijt me dat ik je lezing heb gemist, maar misschien kun je wat privélessen geven. Ik heb een jonge vrouw hier die in haar hoofd is geschoten. De kogel is er vlak boven haar linkeroor in gegaan. Ik zou je niet bellen als ik geen second opinion nodig had. En ik kan me geen geschikter iemand voorstellen dan jij.’

‘Meen je dat serieus?’ vroeg Frank Ellis.

‘Het is een vrouw van rond de vijftientig.’

‘En ze is in haar hoofd geschoten?’

‘Inschot, geen uitschot.’

‘Maar ze leeft nog?’

‘Zwakke maar regelmatige hartslag, minder regelmatige ademhaling. Haar bloeddruk is 100/70. Ze heeft bovendien een kogel in haar schouder en een schotwond in haar heup. Maar dat zijn twee problemen die ik aankan.’

‘Dat klinkt veelbelovend,’ zei professor Ellis.

‘Veelbelovend?’

‘Als een mens een kogelgat in zijn hoofd heeft en nog steeds in leven is, moet de situatie worden gezien als hoopvol.’

‘Wil je me assisteren?’

‘Ik moet bekennen dat ik de avond heb doorgebracht in het gezelschap van goede vrienden. Ik lag om één uur in bed en heb waarschijnlijk een indrukwekkend promillage in mijn bloed ...’

‘Ik zal de beslissingen nemen en de ingreep doen. Maar ik heb iemand nodig die me assisteert en die het zegt als ik iets gek doe. En, eerlijk gezegd, een ladderzatte professor Ellis is vermoedelijk vele malen beter dan ik als het gaat om het beoordelen van hersenletsel.’

‘Oké, ik kom eraan. Maar dan sta je bij mij in het krijt.’

‘Er wacht een taxi voor het hotel.’

Professor Frank Ellis schoof zijn bril op zijn voorhoofd en krabde in zijn nek. Hij focuste zijn blik op het computerscherm, dat elk hoekje en gaatje van Lisbeth Salanders hersenen weergaf. Ellis was drieënvijftig jaar oud en had ravenzwart haar met grijze sprietjes en een zware baardgroei. Hij zag eruit als iemand met een bijrol in *ER*. Zijn lichaam getuigde ervan dat hij elke week een paar uur in de sportschool doorbracht.

Frank Ellis had het naar zijn zin in Zweden. Hij was eind jaren zeventig als jonge uitwisselingsstudent gekomen en was twee jaar gebleven. Daarna was hij herhaalde malen overgekomen, tot hij een aanbieding had gekregen voor een professoraat bij het Karolinska-ziekenhuis. Hij was toen inmiddels een internationaal gerespecteerde naam.

Anders Jonasson kende Frank Ellis al veertien jaar. Ze hadden elkaar ontmoet tijdens een seminar in Stockholm en hadden ontdekt dat ze allebei enthousiaste vliegvissers waren. Anders had hem daarop uitgenodigd voor een vistocht naar Noorwegen. Ze hadden door de jaren heen contact gehouden en er waren meer vistochten gevolgd. Daarentegen hadden ze nooit samengewerkt.

‘Hersenen zijn een mysterie,’ zei professor Ellis. ‘Ik ben nu al twintig jaar bezig met hersenonderzoek. Nog wel langer zelfs ...’

‘Ik weet het. Sorry dat ik je heb opgetrommeld, maar ...’

‘Scheit uit.’ Frank Ellis wuifde afwerend. ‘Het kost je gewoon een fles Cragganmore als we weer gaan vissen.’

‘Oké. Dan kom ik er goedkoop van af.’

‘Ik had een paar jaar geleden een patiënte, toen ik in Boston werkte – ik heb erover geschreven in *The New England Journal of Medicine*.

Het was een meisje van dezelfde leeftijd als jouw patiënte. Ze was op weg naar de universiteit toen iemand haar met een kruisboog beschoot. De pijl ging er naast haar linkerwenkbrauw in, recht door haar hoofd, en kwam er bijna midden in haar nek weer uit.’

‘En ze heeft het overleefd?’ vroeg Jonasson verbluft.

‘Het zag er vreselijk uit toen ze op de eerstehulp post kwam. We hebben de pijl afgeknipt en haar hoofd in een computertomograaf gestopt. De pijl ging recht door haar hersenen. Volgens alle redelijke beoordelingen had ze dood moeten zijn, of in elk geval een zodanig ernstig trauma moeten hebben dat ze in coma lag.’

‘Hoe was haar toestand?’

‘Ze was de hele tijd bij bewustzijn. En dat niet alleen; ze was natuurlijk doodsbang, maar ze was heel rationeel. Haar enige probleem was dat ze een gedeelte van een pijl door haar hoofd had.’

‘Wat heb je gedaan?’

‘Tja, ik heb een tang gepakt, de pijl eruit getrokken en er een pleister op geplakt. Zo ongeveer.’

‘Heeft ze het gered?’

‘Haar toestand was natuurlijk heel lang kritiek voordat we haar konden uitschrijven, maar eerlijk gezegd: we hadden haar dezelfde dag dat ze kwam naar huis kunnen sturen. Ik heb nooit een zondere patiënte gehad.’

Anders Jonasson vroeg zich af of professor Ellis hem voor de gek hield.

‘Aan de andere kant,’ vervolgde Ellis, ‘had ik een paar jaar geleden in Stockholm een tweeënveertigjarige mannelijke patiënt die met zijn hoofd tegen een raamkozijn aan was gevallen en een lichte klap op zijn hoofd had gehad. Hij werd misselijk en ging zo snel achteruit dat hij met een ambulance naar de eerste hulp werd gebracht. Hij was buiten bewustzijn toen ik hem zag. Hij had een kleine bult op zijn hoofd en een zeer kleine bloeding. Maar hij is nooit meer wakker geworden en stierf na negen dagen op de intensive care. Tot op de dag van vandaag weet ik niet waarom hij is overleden. In het sectierapport schreven we hersenbloeding ten gevolge van een ongeval, maar niemand van ons was content met die analyse. De bloeding was zo extreem klein en zat op een plaats dat hij niet van invloed had moeten zijn. Toch stopten zijn lever, nieren, hart en longen er langzaam mee. Hoe ouder ik word, hoe meer ik het ervaar als roulette. Persoonlijk geloof ik niet dat we ooit precies zullen weten hoe het brein werkt. Wat ben je van plan te gaan doen?’

Hij tikte met een pen op het scherm.

‘Ik had gehoopt dat jij me dat zou vertellen.’

‘Laat je beoordeling horen.’

‘Tja, ten eerste lijkt het een kogel van een licht kaliber. Hij is er bij de slaap in gegaan en is op ongeveer 4 centimeter in de hersenen blijven steken. Hij rust tegen het laterale ventrikel en daar zit een bloeding.’

‘Maatregelen?’

‘Om jouw terminologie te gebruiken – een tang halen en de kogel er langs dezelfde weg als hij erin is gegaan uit trekken.’

‘Prima voorstel. Maar ik zou de dunste pincet gebruiken die ik had.’

‘Is het zo simpel?’

‘In dit geval wel. Wat kunnen we anders doen? We kunnen de kogel laten zitten en dan wordt ze misschien wel honderd, maar dat is ook een gok. Ze kan epilepsie ontwikkelen, migraine, alle mogelijke ellende. En wat je liever niet wilt, is dat je over een jaar haar schedel moet openboren om haar te opereren als de eigenlijke wond al is genezen. De kogel ligt een stukje van de grote aderen. In dit geval zou ik je adviseren om hem te verwijderen, maar ...’

‘Wat dan?’

‘Die kogel, daar ben ik niet zo bang voor. Hersenletsel is fascinerend – als ze een kogel in haar hersenen heeft overleefd, dan is dat een teken dat ze het verwijderen ook wel zal overleven. Het probleem is eerder dit.’ Hij wees op het scherm. ‘Rond de inschotopening zit een grote hoeveelheid botsplinters. Ik zie minstens een dozijn fragmenten van een paar millimeter lang. Sommige ervan zijn in het hersenweefsel gezonken. Het zal haar dood worden als je niet voorzichtig bent.’

‘Dat gedeelte van de hersenen wordt geassocieerd met spraak en numeriek vermogen.’

Ellis haalde zijn schouders op.

‘*Mumbo jumbo*. Ik heb geen idee waar die grijze cellen precies voor dienen. Je kunt alleen maar je best doen, meer kun je niet doen. Jij bent degene die opereert. Ik hang over je schouder. Kan ik wat kleren lenen en me ergens gaan boenen?’

Mikael Blomkvist keek op zijn horloge en constateerde dat het even na drieën in de nacht was. Hij had handboeien om. Hij deed zijn ogen even dicht. Hij was dodelijk vermoeid, maar de adrenaline gierde door zijn lijf. Hij deed zijn ogen weer open en keek woedend naar

commissaris Thomas Paulsson, die met een geschokte blik terugkeek. Ze zaten aan een keukentafel in een witte boerderij in een plaats in de buurt van Nossebro die Gosseberga werd genoemd, en waar Mikael minder dan twaalf uur geleden pas voor het eerst van had gehoord.

De catastrofe was een feit.

‘Idioot,’ zei Mikael.

‘Luister eens ...’

‘Idioot,’ herhaalde Mikael. ‘Ik heb toch gezegd dat hij levensgevaarlijk was. Ik heb gezegd dat jullie hem moesten behandelen als een handgranaat die op scherp staat. Hij heeft minstens drie personen vermoord, is gebouwd als een pantservoertuig en doodt met zijn blote handen. En u stuurt twee dorpsveldwachtertjes om hem op te pakken alsof het de plaatselijke dronkenlap is.’

Mikael deed zijn ogen weer dicht. Hij vroeg zich af wat er die nacht nog meer mis zou gaan.

Hij had Lisbeth Salander even na middernacht zwaargewond aangetroffen. Hij had de politie gealarmeerd en de hulpdiensten ervan weten te overtuigen een helikopter te sturen om Lisbeth naar het Sahlgrenska-ziekenhuis te brengen. Hij had haar letsel en het kogelgat in haar hoofd gedetailleerd omschreven en uiteindelijk medewerking gekregen van een slim en verstandig iemand die had ingezien dat Lisbeth onmiddellijk medische zorg nodig had.

Toch had het nog meer dan een halfuur geduurd voordat de helikopter was gearriveerd. Mikael was naar buiten gegaan en had twee auto’s de schuur uit gereden die ook dienstdeed als garage, had de koplampen aangedaan en een landingsbaan gemarkeerd door de akker voor het huis te verlichten.

Het helikopterpersoneel en twee verplegers waren geroutineerd en professioneel te werk gegaan. Een van de broeders had Lisbeth Salander eerste hulp verleend terwijl de ander zich had bekommerd om Alexander Zalachenko, ook wel bekend als Karl Axel Bodin. Zalachenko was Lisbeth Salanders vader en haar ergste vijand. Hij had geprobeerd haar te vermoorden, maar was daar niet in geslaagd. Mikael had hem zwaargewond in de houtschuur van de afgelegen boerderij aangetroffen. Hij had een onrustbarende wond in zijn gezicht van een slag met een bijl en een kneuzing aan zijn been.

Terwijl Mikael op de helikopter had gewacht, had hij voor Lisbeth gedaan wat hij kon. Hij had een schoon laken uit een linnenkast gehaald, dat in repen gescheurd en een snelverband aangelegd. Hij had

geconstateerd dat het bloed in het kogelgat in haar hoofd tot een prop was gestold en had niet goed geweten of hij er een verband omheen moest leggen of niet. Uiteindelijk had hij het laken losjes om haar hoofd gewikkeld, voornamelijk om te zorgen dat de wond minder werd blootgesteld aan bacteriën en vuil. Hij had echter de bloeding van de kogelgaten in haar heup en schouder op de eenvoudigst denkbare manier weten te stoppen. Hij had in een kast een rol brede zilvertape gevonden en de wonden daarmee gewoon dichtgetaped. Hij had haar gezicht gedept met een vochtige handdoek en geprobeerd het ergste vuil weg te vegen.

Hij was niet naar de houtschuur gegaan om Zalachenko hulp te bieden. Hij moest heimelijk toegeven dat Zalachenko hem eerlijk gezegd niets kon schelen.

Terwijl hij op het mobiele medische team wachtte, had hij Erika Berger gebeld en haar de situatie uitgelegd.

‘Ben jij ongedeerd?’ vroeg Erika.

‘Met mij is niets aan de hand,’ antwoordde Mikael. ‘Lisbeth is gewond.’

‘Arme meid,’ zei Erika Berger. ‘Ik heb het onderzoek van Björck van de veiligheidsdienst gelezen. Hoe ga je dat aanpakken?’

‘Daar staat mijn hoofd nu even niet naar,’ had Mikael gezegd.

Terwijl hij met Erika sprak, zat hij op de vloer naast de bank en hield hij Lisbeth Salander in de gaten. Hij had haar schoenen en haar broek uitgetrokken om een verband over de schotwond op haar heup te kunnen aanleggen en kwam plotseling met zijn hand tegen het kledingstuk dat hij op de grond naast de bank had gesmeten. Hij voelde een voorwerp in een zak op de pijp en haalde er een Palm Tungsten T3 uit.

Hij fronste zijn wenkbrauwen en bekeek de handcomputer nadenkend. Toen hij het geluid van de helikopter hoorde, stopte hij de computer in de binnenzak van zijn jas. Daarna, terwijl hij nog steeds alleen was, doorzocht hij al Lisbeth Salanders zakken. Hij vond een tweede stel sleutels van de flat aan Mosebacke en een paspoort op naam van Irene Nesser. Hij stopte de voorwerpen snel in een vak van zijn laptoptas.

De eerste politieauto met Fredrik Torstensson en Gunnar Andersson van de politie in Trollhättan arriveerde een paar minuten nadat de traumahelikopter was geland. Ze werden gevolgd door de commissaris buitendienst, Thomas Paulsson, die onmiddellijk het bevel had

overgenomen. Mikael was naar hem toe gelopen en had uitgelegd wat er was voorgevallen. Hij vond Paulsson een zelfgenoegzame, bonkige sergeant-majoor. Met Paulssons komst was de zaak uit de hand gelopen.

Paulsson wekte de indruk niet te begrijpen waar Mikael het over had. Hij leek enorm opgewonden en het enige wat tot hem doordrong, was het feit dat het zwaargewonde meisje op de keukenbank de gezochte drievoudige moordenaar Lisbeth Salander was, wat een buitengewoon belangrijke vangst was. Paulsson had de drukdoende verpleegkundige van de traumaheli wel drie keer gevraagd of het meisje ter plaatse kon worden aangehouden. Uiteindelijk was de broeder opgestaan en had hij Paulsson toegebeten op een armlengte afstand te blijven.

Daarna had Paulsson zich gericht op de gewonde Alexander Zala-chenko in de houtschuur en Mikael had Paulsson over de radio horen rapporteren dat Salander blijkbaar nóg iemand had geprobeerd te vermoorden.

Tegen die tijd had Mikael het helemaal gehad met Paulsson, die blijkbaar absoluut niet luisterde naar wat hij probeerde te zeggen. Mikael had Paulsson luidkeels aangespoord onmiddellijk contact op te nemen met inspecteur Jan Bublanski van de Stockholmsse recherche. Hij had zelfs zijn mobiele telefoon gepakt en aangeboden het nummer in te toetsen. Maar daar was Paulsson niet in geïnteresseerd geweest.

Daarna had Mikael twee fouten gemaakt.

Hij had resoluut verklaard dat de daadwerkelijke drievoudige moordenaar een man genaamd Ronald Niedermann was, die als een anti-panterraket was gebouwd, aan congenitale analgesie leed en op dat moment vastgebonden in een greppel langs de weg naar Nossebro zat. Mikael beschreef waar Niedermann kon worden aangetroffen en adviseerde de politie een peloton infanteristen te mobiliseren om hem op te halen. Paulsson had gevraagd hoe Niedermann in die greppel was beland en Mikael had vrijmoedig bekend dat hij hem daar zelf onder bedreiging van een vuurwapen had vastgebonden.

‘Een wapen?’ had commissaris Paulsson gevraagd.

Op dat moment had Mikael moeten inzien dat Paulsson een eikel eersteklas was. Hij had zijn mobiel moeten pakken en zelf Jan Bublanski moeten bellen om hem te vragen in te grijpen en de mist op te klaren waar Paulsson zich in leek te bevinden. Maar Mikael had mis-stap nummer twee begaan door te proberen het wapen dat hij in zijn

jaszak had te overhandigen, de Colt 1911 Government die hij eerder die dag in Lisbeth Salanders appartement in Stockholm had aange- troffen, en waarmee hij Ronald Niedermann had overmeesterd.

Dat had er echter toe geleid dat Paulsson Mikael Blomkvist stante pede had aangehouden wegens verboden wapenbezit. Paulsson had de agenten Torstensson en Andersson vervolgens opdracht gegeven zich te begeven naar de plaats op de weg naar Nossebro die Mikael had aangegeven. Ze moesten uitzoeken of er een kern van waarheid in het verhaal van Mikael zat, dat er een persoon in een greppel aan een waarschuwingbord voor overstekende elanden zat vastgebonden. Als dat het geval was, moesten de politiemensen de persoon in kwestie in de boeien slaan en hem naar de boerderij in Gosseberga brengen.

Mikael had onmiddellijk geprotesteerd en verklaard dat Ronald Niedermann niet iemand was die je zo even in de boeien kon slaan en die zich gewillig liet meevoeren – hij was een levensgevaarlijke moor- denaar. Toen Paulsson ervoor koos om Mikael's protesten te negeren, had de vermoeidheid zijn tol geëist. Mikael had Paulsson een incom- petente klootzak genoemd en geschreeuwd dat Torstensson en An- dersson Ronald Niedermann niet los moesten maken zonder verster- king te vragen.

Het resultaat van die uitbarsting was dat Mikael was voorzien van handboeien en op de achterbank van Paulssons auto was gezet, van waaruit hij vloekend had gezien hoe Torstensson en Andersson met hun politieauto waren vertrokken. Het enige lichtpuntje in de duis- ternis was dat Lisbeth Salander naar de helikopter was gebracht en boven de boomtoppen was verdwenen richting het Sahlgrenska. Mi- kael voelde zich volkomen hulpeloos, en buitengesloten van verdere informatie kon hij alleen maar hopen dat Lisbeth in goede handen was.

Dokter Anders Jonasson maakte twee diepe incisies, helemaal tot aan het schedelbot, en klapte de huid rond het kogelgat omhoog. Hij ge- bruikte klemmen om de opening te fixeren. Een OK-verpleegkundige bracht voorzichtig een zuiger aan om het bloed af te zuigen. Daarna kwam het onaangename gedeelte waarbij dokter Jonasson een boor gebruikte om het gat in het schedelbot te verwijden. De procedure ging tergend langzaam.

Uiteindelijk had hij een gat dat groot genoeg was om de hersenen van Lisbeth Salander te kunnen bereiken. Hij bracht voorzichtig een sonde in de hersenen aan en vergrootte het wondkanaal een paar mil-

limeter. Daarna bracht hij een dunnere sonde in en lokaliseerde de kogel. Op de röntgenfoto van de schedel kon hij constateren dat de kogel was gedraaid en in een hoek van vijfenveertig graden ten opzichte van het schotkanaal lag. Hij gebruikte de sonde om voorzichtig tegen de rand van de kogel te stoten en kon hem na een serie mislukte pogingen een stukje optillen, zodat hij hem een fractie kon draaien.

Uiteindelijk bracht hij een dunne pincet met een geribbeld grijper-tje in. Hij kneep hard rond de basis van de kogel en kreeg grip. Hij trok de pincet recht naar boven. De kogel kwam bijna helemaal zonder weerstand mee. Hij hield hem een seconde tegen het licht, constateerde dat hij intact leek en liet hem daarna in een schaal vallen.

‘Zwabberen,’ zei hij, en zijn bevel werd onmiddellijk opgevolgd.

Hij wierp een blik op het ecg, dat aangaf dat zijn patiënte nog steeds een regelmatige hartslag had.

‘Pincet.’

Hij trok een enorm vergrootglas naar zich toe en focuste op het blootgelegde gebied.

‘Voorzichtig,’ zei professor Frank Ellis.

In de volgende vijfenveertig minuten verwijderde Anders Jonasson maar liefst tweeëndertig botsplinters rond het kogelgat. De kleinste splinters waren met het blote oog nauwelijks waarneembaar.

Terwijl Mikael Blomkvist gefrustreerd probeerde zijn mobiele telefoon uit de borstzak van zijn colbert te vissen – wat met handboeien om een onmogelijke opdracht bleek – arriveerden er meer auto’s met politiemensen en technisch personeel in Gosseberga. Ze werden door commissaris Paulsson gedirigeerd om bewijs in de houtschuur veilig te stellen en een grondig onderzoek te doen van het woonhuis, waar meerdere wapens in beslag waren genomen. Mikael bekeek hun bezigheden gelaten vanaf zijn uitkijkpost op de achterbank van Paulssons auto.

Pas na een uur leek Paulsson zich ervan bewust te worden dat de agenten Torstensson en Andersson nog niet waren teruggekeerd van hun missie om Ronald Niedermann op te halen. Hij keek plotseling bezorgd en nam Mikael Blomkvist mee naar binnen, naar de keuken, waar hem opnieuw werd gevraagd een routebeschrijving te geven.

Mikael deed zijn ogen dicht.

Hij zat nog steeds met Paulsson in de keuken toen het arrestatieteam dat erop uit was gestuurd om Torstensson en Andersson te ontzetten, rapport uitbracht. Agent Gunnar Andersson was dood aange-

troffen met een gebroken nek. Zijn collega Fredrik Torstensson was nog in leven maar was zwaar mishandeld. Beiden waren aangetroffen bij het elandenbord in de greppel. Hun dienstwapens en de politieauto ontbraken.

Nu had commissaris Thomas Paulsson van een enigszins overzichtelijke situatie opeens te maken met een politiemoord en een gewapende desperado op de vlucht.

‘Idioot,’ herhaalde Mikael Blomkvist.

‘De politie beledigen helpt niet.’

‘Op dat punt zijn we het eens. Maar ik zal u aanklagen voor een ambtsovertreding, daar kunt u vergif op innemen. Voordat ik met u klaar ben, zult u op elke voorpagina in het land zijn afgeschilderd als de achterlijkste agent van Zweden.’

De dreiging om in het openbaar voor schut te worden gezet, was blijkbaar het enige wat effect op Thomas Paulsson had. Hij keek ongerust.

‘Wat stel je voor?’

‘Ik eis dat u inspecteur Jan Bublanski in Stockholm belt. Nu.’

Inspecteur Sonja Modig werd met een schok wakker toen haar mobiele telefoon, die aan de lader lag, aan de andere kant van de slaapkamer afging. Ze keek op de wekker en constateerde tot haar vertwijfeling dat het even na vieren ’s morgens was. Ze keek daarna naar haar man, die vredig verder snurkte. Je kon een kanon naast hem afschieten zonder dat hij er wakker van werd. Ze wankelde naar de telefoon en vond in het donker de juiste toets.

Jan Bublanski, dacht ze, wie anders?

‘De hel is uitgebroken in de buurt van Trollhättan,’ begroette haar chef haar zonder verdere formaliteiten. ‘De X2000 naar Göteborg gaat om tien over vijf.’

‘Wat is er gebeurd?’

‘Blomkvist heeft Salander, Niedermann en Zalachenko gevonden. Blomkvist is aangehouden wegens het beledigen van een ambtenaar in functie, het plegen van verzet en verboden wapenbezit. Salander is met een kogel in haar kop naar het Sahlgrenska afgevoerd. Zalachenko ligt in het Sahlgrenska met een bijl in zijn hoofd. Niedermann is voortvluchtig. Hij heeft vannacht een politiemans vermoord.’

Sonja Modig knipperde twee keer met haar ogen en voelde de vermoeidheid. Het liefst van alles wilde ze weer terugkruipen in bed en een maand vakantie nemen.

‘De X2000 van tien over vijf. Oké. Wat moet ik doen?’

‘Een taxi nemen naar het Centraal Station. Je krijgt gezelschap van Jerker Holmberg. Jullie moeten contact opnemen met ene commissaris Thomas Paulsson van de politie in Trollhättan. Hij is blijkbaar de veroorzaker van een deel van het tumult van vannacht en volgens Blomkvist een, citaat, “eikel eersteklas”, einde citaat.’

‘Heb je Blomkvist gesproken?’

‘Hij is blijkbaar opgepakt en geboeid. Ik ben erin geslaagd Paulsson over te halen de hoorn even tegen Blomkvists oor te houden. Ik ben momenteel op weg naar Kungsholmen om te proberen duidelijkheid te krijgen in de zaak. We houden telefonisch contact.’

Sonja Modig keek nogmaals op de wekker. Daarna belde ze een taxi en ging een minuut onder de douche staan. Ze poetste haar tanden, trok een kam door haar haar, deed een zwarte lange broek aan, een zwart T-shirt en een grijs colbert. Ze stopte haar dienstwapen in haar schoudertas en koos een donkerrood leren jack als jas. Daarna wist ze met veel moeite haar man tot leven te wekken en legde ze uit waar ze naar op weg was en dat hij de kinderen die ochtend voor zijn rekening moest nemen. Ze liep naar buiten en op datzelfde moment stopte de taxi voor de deur.

Ze hoefde haar collega, inspecteur Jerker Holmberg, niet op te zoeken. Ze ging ervan uit dat hij in de restauratiewagen zat en kon constateren dat dat ook het geval was. Hij had al een broodje en koffie voor haar gekocht. Ze zaten vijf minuten zwijgend te ontbijten. Daarna schoof Holmberg zijn koffiekopje opzij.

‘We zouden ons moeten laten omscholen,’ zei hij.

Om vier uur ’s morgens was eindelijk ene inspecteur Marcus Erlander in Gosseberga gearriveerd. Hij was van de recherche in Göteborg, afdeling Geweld. Hij nam de leiding over van de zwaarbelaste Thomas Paulsson. Erlander was een mollige, grijzende man van in de vijftig. Een van zijn eerste maatregelen was Mikael Blomkvist uit de handboeien te bevrijden en hem een broodje aan te bieden en koffie uit een thermoskan. Ze gingen in de woonkamer zitten voor een gesprek onder vier ogen.

‘Ik heb met Bublanski in Stockholm gesproken,’ zei Erlander. ‘We kennen elkaar al jaren. We betreuren de behandeling van Paulsson die je ten deel is gevallen.’

‘Door zijn toedoen is er vannacht een politiemans vermoord,’ zei Mikael.

Erlander knikte. ‘Ik kende agent Gunnar Andersson persoonlijk. Hij heeft in Göteborg gewerkt voor hij naar Trollhättan verhuisde. Hij laat een dochtertje van drie jaar na.’

‘Het spijt me. Ik heb nog geprobeerd te waar...’

Erlander knikte.

‘Dat heb ik begrepen. Je hebt minder vleierende woorden gebruikt en om die reden ben je geboeid. Jij bent toch degene van de onthullingen in de Wennerström-affaire? Bublanski zegt dat je een brutale journalist bent en een gestoorde privédetective, maar dat je mogelijk wél weet waar je het over hebt. Kun je mij op begrijpelijke wijze inwijden in de gebeurtenissen?’

‘Dit is de ontknoping van de moord op mijn vrienden Dag Svensson en Mia Bergman in Enskede, en de moord op een persoon die niet mijn vriend was ... advocaat Nils Bjurman, de curator van Lisbeth Salander.’

Erlander knikte.

‘Zoals u weet, maakt de politie al sinds Pasen jacht op Lisbeth Salander. Ze wordt verdacht van een drievoudige moord. Ten eerste moet u duidelijk voor ogen houden dat Lisbeth Salander onschuldig is aan deze moorden. Zij is in dit verband slachtoffer.’

‘Ik heb helemaal niets met de zaak-Salander van doen gehad, maar na alles wat er in de media is geschreven, kan ik maar moeilijk geloven dat ze volstrekt onschuldig zou zijn.’

‘Toch is dat zo. Ze is onschuldig. Punt uit. De daadwerkelijke moordenaar is Ronald Niedermann, de man die uw collega Gunnar Andersson vannacht heeft vermoord. Hij werkte voor Karl Axel Bodin.’

‘De Bodin die in het Sahlgrenska ligt met een bijl in zijn hoofd?’

‘Puur technisch gezien zit de bijl niet meer in zijn hoofd. Ik ga ervan uit dat Lisbeth hem heeft toegetakeld. Zijn echte naam is Alexander Zalachenko. Hij is de vader van Lisbeth en een voormalige beroepsmoordenaar van de Russische militaire inlichtingendienst. Hij is in de jaren zeventig overgelopen en werkte tot het uiteenvallen van de Sovjet-Unie voor de Zweedse veiligheidsdienst. Daarna heeft hij ge-freelancet als gangster.’

Erlander keek de persoon op de bank voor hem nadenkend aan. Mikael Blomkvist glom van het zweet, maar zag er desondanks verkleumd en dodelijk vermoeid uit. Tot nu toe had hij rationeel en samenhangend geredeneerd, maar commissaris Thomas Paulsson, aan wiens woorden Erlander verder weinig waarde hechtte, had hem gewaarschuwd dat Blomkvist raaskalde over Russische agenten en

Duitse huurmoordenaars, wat amper tot de routineklussen van de Zweedse recherche behoorde. Blomkvist was blijkbaar op het punt in de geschiedenis beland dat Paulsson had weggewuifd. Maar er lagen wél een dode en een zwaargewonde politiemann in een greppel op de weg naar Nossebro, en Erlander was bereid te luisteren. Hij kon echter niet helemaal voorkomen dat er een sprankje wantrouwen hoorbaar was in zijn stem.

‘Oké. Een Russische agent.’

Blomkvist glimlachte bleekjes, zich er duidelijk van bewust hoe bizar zijn verhaal klonk.

‘Een voormalige Russische agent. Ik kan al mijn beweringen documenteren.’

‘Ga door.’

‘Zalachenko was in de jaren zeventig topspion. Hij liep over en kreeg van de Zweedse veiligheidsdienst een toevluchtsoord. Dat is voor zover ik weet niet uniek na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie.’

‘Oké.’

‘Ik weet zoals gezegd niet precies wat er hier vannacht is gebeurd, maar Lisbeth heeft haar vader opgespoord, die ze al vijftien jaar niet had gezien. Hij heeft haar moeder dusdanig mishandeld dat zij uiteindelijk is overleden. Hij heeft geprobeerd Lisbeth te vermoorden en hij zat via Ronald Niedermann achter de moord op Dag Svensson en Mia Bergman. Bovendien was hij verantwoordelijk voor de kidnapping van Lisbeths vriendin Miriam Wu – Paolo Roberto’s veelbesproken titelgevecht in Nykvarn.’

‘Als Lisbeth Salander haar vader met een bijl in zijn hoofd heeft gehakt, is ze niet bepaald onschuldig.’

‘Lisbeth Salander heeft zelf drie kogelgaten in haar lichaam. Ik denk dat hier wel sprake is van enige mate van zelfverdediging. Ik vraag me af ...’

‘Ja?’

‘Lisbeth zat zó onder de aarde en de klei dat haar haar één grote modderkoek was. Haar kleren zaten vol zand. Het leek wel alsof ze begraven was geweest. En Niedermann heeft blijkbaar een zekere gewoonte om mensen te begraven. De politie in Södertälje heeft twee graven gevonden bij dat magazijn buiten Nykvarn dat eigendom is van de Svavelsjö MC.’

‘Drie zelfs. Ze hebben gisteravond nóg een graf ontdekt. Maar als Lisbeth Salander beschoten en begraven was – wat deed ze dan boven de grond met een bijl in haar hand?’

‘Ik heb geen idee wat er is gebeurd, maar Lisbeth is opmerkelijk sterk. Ik heb Paulsson ervan proberen te overtuigen een hondenpatrouille hiernaartoe te halen ...’

‘Die is onderweg.’

‘Mooi.’

‘Paulsson heeft je opgepakt wegens belediging.’

‘Dat bestrijd ik. Ik heb hem een idioot, een incompetente klootzak en een eikel genoemd. Geen van deze epitheta zijn in dit verband beledigend.’

‘Hm. Maar je bent ook opgepakt wegens verboden wapenbezit.’

‘Ik maakte de fout om hem een wapen te overhandigen. Verder wil ik me daar niet over uitspreken voordat ik met mijn advocaat heb gesproken.’

‘Oké. Dat laten we even zitten. We hebben serieuzer zaken te bespreken. Wat weet je over die Niedermann?’

‘Hij is een moordenaar. Er is iets mis met hem; hij is meer dan 2 meter lang en gebouwd als een antipantserraket. Vraag maar aan Paolo Roberto, die heeft met hem gebokst. Hij lijdt aan congenitale analgesie. Dat is een aandoening die inhoudt dat de transmittersubstantie bij de overdracht van zenuwimpulsen niet naar behoren werkt. Hij kan geen pijn voelen. Hij is een Duitser, geboren in Hamburg en was in zijn tienerjaren skinhead. Hij is levensgevaarlijk. En is op vrije voeten.’

‘Heb je enig idee waar hij kan zijn?’

‘Nee. Ik weet alleen dat hij zó opgehaald had kunnen worden, totdat die eikel uit Trollhättan het bevel overnam.’

Even voor vijven ’s morgens trok dokter Anders Jonasson zijn bebloede latexhandschoenen uit en gooide ze in de vuilnisbak. Een ok-verpleegkundige legde kompressen op de schotwond op Lisbeths heup. De operatie had drie uur geduurd. Hij keek naar Lisbeth Salanders kaalgeschoren en ernstig toegetakelde hoofd, dat al in het verband zat.

Hij ervoer een plotselinge tederheid die hij vaak voelde voor patiënten die hij had geopereerd. Volgens de kranten was Lisbeth Salander een psychopathische seriemoordenaar, maar in zijn ogen leek ze nog het meest op een zielig vogeltje. Hij schudde zijn hoofd en keek daarna naar professor Frank Ellis, die hem geamuseerd stond aan te kijken.

‘Je bent een uitstekende chirurg,’ zei Ellis.

‘Mag ik je een ontbijt aanbieden?’

‘Kun je hier ergens pannenkoeken met jam krijgen?’

‘Wafels,’ zei Anders Jonasson. ‘Bij mij thuis. Ik bel mijn vrouw even om haar te waarschuwen en dan nemen we een taxi.’ Hij bleef even staan en keek hoe laat het was. ‘Bij nader inzien geloof ik dat we beter niet kunnen bellen.’

Advocate Annika Giannini werd met een schok wakker. Ze draaide haar hoofd naar rechts en constateerde dat het twee minuten voor zes was. Ze had al om acht uur een afspraak met een cliënt. Ze draaide haar hoofd naar links en gluurde naar haar echtgenoot Enrico Giannini, die vredig lag te slapen en in het gunstigste geval om acht uur wakker zou worden. Ze knipperde een paar keer uitvoerig, stond op en zette het koffiezetapparaat aan voordat ze onder de douche stapte. Ze nam ruim de tijd in de badkamer en trok een zwarte broek, een witte coltrui en een rood jasje aan. Ze roosterde twee sneetjes brood, deed er kaas, sinaasappelmarmelade en een geschilde avocado op, en nam haar ontbijt mee naar de woonkamer voor de nieuwsuitzending van halfzeven op tv. Ze nam een slok koffie en had net haar mond opengedaan om een hap te nemen toen ze de aankondiging hoorde.

‘Eén politieman gedood en één politieman zwaargewond. Veel dramatiek toen de gezochte, drievoudige moordenaar Lisbeth Salander vannacht werd opgepakt.’

Ze had moeite om de samenhang te begrijpen, omdat ze de indruk kreeg dat Lisbeth Salander een politieman om het leven had gebracht. De verslaggeving was summier, maar uiteindelijk begreep ze dat ze voor de moord op de agent op zoek waren naar een man. Er was een nationaal opsporingsbevel uitgegaan voor een nog niet bij name genoemde vijfendertigjarige man. Lisbeth Salander lag blijkbaar zwaargewond in het Sahlgrenska-ziekenhuis in Göteborg.

Annika zapte naar het andere kanaal, maar werd niet veel wijzer van wat er was gebeurd. Ze pakte haar mobiele telefoon en toetste het nummer van haar broer Mikael Blomkvist in. Ze kreeg te horen dat de abonnee niet bereikbaar was. Ze voelde een steek van angst. Mikael had haar gisteravond gebeld toen hij op weg was naar Göteborg. Hij was op jacht geweest naar Lisbeth Salander. En naar een moordenaar genaamd Ronald Niedermann.

Toen het licht werd, vond een oplettende politieman bloedsporen op het terrein achter de houtschuur. Een politiehond volgde het spoor

tot aan een kuil in de grond op een open plek in het bos, ongeveer 400 meter ten noordoosten van de boerderij in Gosseberga.

Mikael liep met inspecteur Erlander mee. Ze bestudeerden de plaats diepgaand. Het was niet moeilijk om een grote hoeveelheid bloed in en om de kuil te ontdekken.

Ze vonden ook een behoorlijk gehavende sigarettenkoker, die blijkbaar was gebruikt als schopje. Erlander stopte de koker in een bewijszak en merkte de vondst. Hij verzamelde ook monsters van bloedrode kluiten aarde. Een geüniformeerde politiemann maakte hem attent op een sigarettenspeuk van het merk Pall Mall zonder filter, een paar meter van de kuil. Ook deze werd in een bewijszak gedaan en voorzien van een etiket. Mikael herinnerde zich dat hij een pakje Pall Mall op het aanrecht in het huis van Zalachenko had zien liggen.

Erlander keek naar de lucht en zag zware regenwolken hangen. De storm die eerder die nacht over Göteborg had geraasd, passeerde blijkbaar ten zuiden van Nossebro, maar het was slechts een kwestie van tijd voordat het zou gaan regenen. Hij richtte zich tot een agent in uniform en vroeg hem een zeil te regelen om de kuil mee af te dekken.

‘Ik denk dat je gelijk hebt,’ zei Erlander uiteindelijk tegen Mikael. ‘Een analyse van het bloed zal uitwijzen dat Lisbeth Salander hier heeft gelegen en ik denk dat we haar vingerafdrukken op de sigarettenkoker zullen aantreffen. Ze is beschoten en begraven, maar moet het op de een of andere manier hebben overleefd en erin zijn geslaagd zichzelf uit te graven en ...’

‘... is toen teruggegaan naar de boerderij en heeft die bijl in de schedel van Zalachenko geknald,’ vulde Mikael aan. ‘Ze is een koppige tante.’

‘Maar hoe heeft ze Niedermann in godsnaam aangepakt?’

Mikael haalde zijn schouders op. In dat opzicht was hij net zo verbluft als Erlander.